

Pyhämä

Varallisuuden hoidon ja
sijoitustoiminnan periaatteet

Kunnanhallitus 9.2.2026 § 24
Kunnanvaltuusto 23.2.2026 § 12

PYHÄNNÄN KUNTA

Varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan periaatteet

1. YLEISTÄ.....	1
1.1 PÄÄTÖKSENTEKO	1
2. RAHOITUSTOIMINTA	1
2.1 LAINA-AIKA JA LYHENNYKSET	2
2.2 KUNNAN MYÖNTÄMÄT TAKAUKSET JA LAINAT	2
3. RAHOITUSRISKIT	3
3.1 RAHOITUSRISKIEN HALLINTA.....	3
3.2 LAINOJEN SUOJAAMINEN	3
4. SIOITUSTOIMINTA JA LINJAUKSET	4
4.1 SIOITUSTEN ALLOKOINTI OMAISUUSLAJEITTAIN	4
4.1.1 SIOITUSINSTRUMENTIT	5
4.2 TOIMIALASIOITTAMISEN PERIAATTEET	5
4.2 VARAINHOITO	6
5. RAHOITUKSEN JA SIOITUSTEN RAPORTOINTI.....	6
6. VOIMAANTULO.....	6

1. Yleistä

Kunnan rahoitus- ja sijoitustoiminta tukee kunnan toimintaa valtuuston asettamien strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisessa. Rahoitustoiminnalla tarkoitetaan kunnan toiminnan rahoittamista vieraalla pääomalla. Sijoitustoiminta on kunnan toimiala- ja kassavarojen sijoittamista sekä mahdollisten lahjoitusvarojen sijoittamista.

Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaisesti valtuusto päättää kunnan varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista. Varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan periaatteet ohjaavat kunnan rahoitustoimintaa. Periaatteissa on määritelty rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteet ja linjaukset, riskienhallinta sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan raportointi.

Rahoitus- ja sijoitustoiminnassa on tärkeää tunnistaa kuntaan kohdistuvat riskit ja määrittää riskirajat. Talouden tasapaino, rahoituksen optimointi ja markkinoiden vaikutus kuntaan ovat rahoitus- ja sijoitustoiminnan suunnittelussa huomioitavia asioita. Rahoituksen, sijoitusten ja toteutettujen toimenpiteiden seuranta ja valvonta tulee toteuttaa säännönmukaisesti.

1.1 Päätöksenteko

Pyhännän kunnan hallintosäännön 67 §:n mukaisesti valtuusto päättää kunnan kokonaisvarallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista sekä lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista. Talousarvion ja -suunnitelman hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista.

Kunnanhallitus päättää lainan ottamisesta ja lainan antamisesta noudattaen valtuuston hyväksymiä periaatteita. Kunnanhallitus voi siirtää lainan ottamiseen ja antamiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle. Muutoin kunnan rahatoimesta vastaa hallitus.

Kunnan rahatoimen käytännön hoitamisesta vastaa hallintosäännön mukaisesti henkilöstö- ja talousjohtaja. Leasingrahoituksella hankittavien laitteiden sopimuksista vastaa osastopäälliköt oman toimialansa osalta talousarvion puitteissa, silloin kun kyse on käyttötalouteen kirjattavasta hankinnasta. Investointeihin liittyvien leasingrahoitussopimusten laatimisesta, kuten kiinteistöleasing sopimukset, päättää kunnanhallitus.

Rahoitustarpeiden kilpailuttamisessa noudatetaan Pyhännän kunnan voimassa olevaa hankintaohjetta. Vaikka hankintalaki ei velvoita kilpailuttamaan rahoituksen hankintaa, Pyhännän kunta kilpailuttaa pääsääntöisesti kaikki merkittävät rahoitustarpeensa rahoitusmarkkinoilla huomioiden myös voimassa olevan hankintaohjeen.

2. Rahoitustoiminta

Kunnan rahoitus rakentuu verotuloista, valtionosuuksista, toimintatuotoista ja vieraan pääoman ehtoisestä rahoituksesta. Edellä mainituilla tuloilla katetaan kunnan käyttömenot, investoinnit ja lainanhoito- sekä rahoitusmenot. Lainarahoitusta käytetään pääosin vain kunnan pitkän tähtäimen toimintaa tukevien investointien toteuttamiseen tai tilapäisen kassavajeen paikkaamiseen.

Rahoitustoiminnan tavoitteena on rahoituskustannusten minimointi pitkällä aikavälillä sekä rahoitukseen liittyvien riskien hallinta. Vieraan pääoman hankinta jaetaan lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen rahoitukseen.

Lyhytaikaisen (alle 12 kk) rahoituksen instrumentteja ovat

- kuntatodistukset
- luottolimiitit
- velkakirjalainat ja
- konsernitili.

Pitkäaikaisen (yli 12 kk) rahoituksen instrumentteja ovat

- velkakirjalainat,
- joukkovelkakirjalainat ja
- leasingrahoitus.

Lyhytaikaista rahoitusta tarvittaessa hyödynnetään ensisijaisesti kuntatodistusohjelmia.

Kunnan pitkäaikaisen vieraan pääoman hankinta toteutetaan ensisijaisesti kahden välisillä velkakirjalainoilla koti- ja ulkomaisten rahoitus- ja vakuutuslaitosten kanssa. Pitkäaikaisessa rahoituksessa voidaan käyttää myös leasingrahoitusta ja joukkovelkakirjalainoja. Keskeisimpiä leasingrahoituksen muotoja ovat rahoitusleasing ja käyttöleasing.

Pääsääntöisesti pitkäaikainen rahoitus kilpailutetaan ja valitaan tarjousten perusteella. Lainat voivat olla kiinteä- tai vaihtuvakorkoisia.

Investointien rahoituksessa voidaan hyödyntää kestävästä rahoitusta (vihreä rahoitus), mikäli investoinnin ominaisuudet soveltuvat tähän rahoitukseen ja rahoituksen ehdot ovat kilpailukykyiset.

Pitkäaikaisen rahoituksen ottovaltuuden päättää valtuusto talousarvion käsittelyn yhteydessä. Kunnanhallitus päättää lyhyt- ja pitkäaikaisen lainan ottamisesta valtuuston hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Kunnanhallitus voi siirtää päätäntävaltaa alaiselleen viranhaltijalle.

2.1 Laina-aika ja lyhennykset

Laina-aikaa tarkastellaan lainan tarpeen, investoinnin, käyttöajan ja poistojen mukaisesti. Laina voidaan ottaa enintään investoinnin poistoajan mittaiselle ajanjaksolle.

Lainojen takaisinmaksu voidaan toteuttaa tasa-, annuiteetti- tai kertalyhenteisinä. Lainasalkun hoidossa on huomioitava lainojen erääntymisen hajauttaminen.

2.2 Kunnan myöntämät takaukset ja lainat

Kunnan tulee takauksia ja lainoja myöntäessään huomioida kuntalain (410/2015) § 129, jonka mukaisesti kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetystä tehtävistä. Lainaa, takausta tai muuta vakuutta ei myönnetä, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla. Kunta voi pyytää selvitystä kyvystä hoitaa lainan aiheuttamat velvoitteet.

Kunnan myöntämän antolainan tai takaus harkitaan aina tapauskohtaisesti. Päätöksenteossa huomioidaan kuntalain § 129 lisäksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan säädökset.

Antolainoja myönnetään pääsääntöisesti vain kunnan määräysvallassa oleville konserniyhteisöille ja vain poikkeustapauksissa muille tahoille. Antolainat voivat olla velkakirjalainoja tai pääomalainoja. Lainojen korko määritellään markkinaperusteisesti. Tarkoitus on varmistaa konsernin kokonaisuus myös rahoituskustannusten osalta. Kunta ei saa päätöksellään rajoittaa markkinoiden tasapuolista kohtelua ja vääristää kilpailua.

Kunta voi myöntää pyhäntäläisille rekisteröidyille yleishyödyllisille yhteisöille siltarahoitusta EU-rahoitteiden kehittämishankkeiden toteuttamiseksi. Kehittämishankkeiden tulee olla paikkakuntaa kehittäviä ja kunnan toimialaan liittyviä, kuten elinkeinotoimintaa tukevia, kuntalaisten hyvinvointia parantavia tai kunnan strategisia tavoitteita edistäviä hankkeita.

Takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta (takausprovisio). Ohjeellinen takausprovisio on kohteesta riippuen 0,3 – 0,5 % ja se määritellään takauspäätöksen yhteydessä.

3. Rahoitusriskit

Rahoitusriskit on tärkeä ennakoida ja hallita. Rahoitukseen liittyviä riskejä ovat markkinoiden hintariski, saatavuusriski, jälleenrahoitusriski ja maksuvalmiusriski.

Lainamarkkinoiden hintariski sisältää sekä korkoriskin että valuuttariskin. Koron osalta riskinä on markkinakoron ja korkomarginaalin muutokset. Valuuttariski sisältää valuuttakurssien vaikutuksen rahoitukseen.

Saatavuusriski tarkoittaa rahamarkkinatilanteen muutoksia siten, että niillä on vaikutuksia rahoituksen saatavuuteen. Huono markkinatilanne voi vaikuttaa rahoituksen saatavuuteen siten, että toivottua rahoitusmallia ei ole saatavilla.

Jälleenrahoitusriski tarkoittaa erääntyvän rahoituksen uudelleen rahoitusta. Jälleenrahoitusriskiin sisältyy hinta- ja saatavuusriskit, joiden myötä rahoituksen hinta on noussut ja saatavuus vaikeutunut.

Maksuvalmiusriski tarkoittaa tilannetta, jossa maksuvalmius on heikentynyt, eikä riitä lainanottoon ja kustannusten maksamiseen.

3.1 Rahoitusriskien hallinta

Pyhännän kunnan rahoitukseen liittyvien riskien hallinnassa on ensisijaisen tärkeää mitoitaa investoinnit vastaamaan kunnan tulorahoitusta. Investointien mitoitus on olennaista huomioida talousarviovalmistelussa ja investointien pitkäaikaissuunnittelussa.

Markkinoiden hintariskin hallintaan yksi hallintakeino on ulkopuolisen rahoituksen jakaminen kiinteäkorkoisiin ja vaihtuvakorkoisiin lainoihin. Tämän osalta tulee huomioida lainojen markkinatilanne. Muita markkinoiden hintariskin hallinnan keinoja ovat korkosuojaus sekä rahoituksen hajauttaminen rahoituslähteen, laina-ajan pituuden ja lyhennystavan osalta. Tasaisella laina-aikajakaumalla pyritään lainojen tasaiseen erääntymiseen.

Tasapainottamalla lyhyt- ja pitkäaikaista rahoitusta turvataan kunnan rahoituksen tilannetta. Pitkät laina-ajat ja kiinteät korot vähentävät riskejä liittyen markkinakorkojen muutoksiin. Lyhytaikainen rahoitus mahdollistaa lainojen matalammat korot ja korkomarkkinoissa tapahtuvan koron laskun hyödyntämisen.

Saatavuusriskiä hallitaan monipuolisilla rahoitusvaihtoehdoilla ja näiden hyödyntämisellä. Maksuvalmiuden ylläpito pienentää myös rahoituksen saatavuusriskiä. Maksuvalmiusriskiä hallitaan kunnan kassasuunnittelulla.

Jälleenrahoitusriskiin vaikuttavat hintariskit ja saatavuusriskit ja näin ollen jälleenrahoitusriskien hallintaan vaikuttavat myös kassa- ja maksuvalmiussuunnittelu sekä lainojen suunnittelu. Jälleenrahoitusriski on tärkeä pitää tasolla, joka pystytään kunnan talouden osalta hallitsemaan.

3.2 Lainojen suojaaminen

Lainojen suojaamisessa tavoitteena on, että lainat jakautuvat lyhyt- ja pitkäaikaisiin lainoihin, riippuen vallitsevasta lainojen korkotasosta. Pitkäaikaiseen investointien rahoitustarpeeseen hankitaan yleisesti pitkäkestoisia ja vakaita rahoitusmalleja. Tällä tavoin minimoidaan rahoitukseen kohdistuvat markkinatilanteen muutosten vaikutukset.

Korkosuojausmenetelminä sallittuja ovat

- kiinteä korko,
- vaihtuva korko,
- koronvaihtosopimus.

Lainasalkun suojausasteen eli kiinteäkorkoisten lainojen osuuden lainasalkusta tulee olla vähintään 50 % ja enintään 100 %. Suojatuksi katsottuja lainoja ovat kiinteäkorkoiset lainat ja johdannaisopimuksilla kiinteiksi muutetut vaihtuvakorkoiset lainat. Suojausasteen tasoon vaikuttaa yleinen markkinatilanne ja siihen liittyvä korkonäkymys.

Lainojen suojaamisessa seurataan rahoitusmarkkinoiden tilannetta. Korkosidonnaisuusrajoista voidaan poiketa, mikäli rahoitusmarkkinoiden tilanne sallii. Lainasalkun suojausasteen nostoa on tarkasteltava ennen korkojen nousua. Korkokulujen kasvaminen liian suureksi pyritään ehkäisemään korkokattoa hyödyntämällä. Laskusuhdanteen aikaan puolestaan voidaan vähentää lainasalkun suojausastetta.

4. Sijoitustoiminta ja linjaukset

Sijoitustoiminnalla tarkoitetaan kunnan toimialaan liittyvää sijoittamista ja kassavarojen sijoittamista. Lisäksi kunnalla voi olla toimeksiantona sijoitettavia lahjoitusvaroja. Toimialasijoittamisella tarkoitetaan sijoituksia, joilla edistetään kunnan tehtäviin kuuluvia päämääriä. Kassavarojen sijoittaminen liittyy taloudellisen tuloksen ja maksuvalmiuden ylläpitoon. Kunnan toimintaa ohjaavat strategiset linjaukset ohjaavat myös sijoitustoimintaa.

Sijoitustoiminta voi olla kassavarojen sijoittamista, jolloin sijoittamista arvioidaan kunnan tehtäviin kuuluvana siten, että se edistää taloudellisen tuloksen ja maksuvalmiuden ylläpitämistä. Maksuliikennevaroja ovat rahalaitosten käyttötileillä olevat varat ja käteisvarat. Kassavaroja, kunnan kassaan kertyneitä ylimääräisiä rahavaroja, ovat ne varat, jotka eivät ole määrittelyhetkellä sidottu maksuliikenteen ylläpitoon. Kassavarat merkitään taseessa vaihtuviin vastaaviin.

Lahjoitusrahavarat ovat rahoitusarvopapereita, rahaa tai pankkisaamisia. Lahjoitusvarojen sijoittamista ohjaa mahdolliset lahjakirjoihin ja testamentteihin kirjatut ehdot.

Sijoitustoiminta on rahavarojen sijoittamista rahamarkkinainstrumentteihin, joukkovelkakirjoihin, rahoitusarvopapereihin, pankkitalletuksiin ja muihin rahoitusomaisuuden instrumentteihin. Suorien sijoitusten ohella käytetään rahastosijoituksia. Kunnan sijoitustoiminnan tulee lähtökohtaisesti olla taloudellisesti tuottavaa. Vähimmäisvaatimuksena voidaan pitää sijoituksen reaaliarvon säilyttämistä. Sijoitusten tuoton tulisi kattaa myös sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuvat kustannukset.

Sijoitustoiminnassa on otettava huomioon kunnan maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaaminen. Sijoitustoiminnan tulee perustua hallittuihin riskeihin, joka tarkoittaa suunnitelmallista riskien tunnistamista, mittaamista ja riskeiltä suojautumista.

4.1 Sijoitusten allokointi omaisuuslajeittain

Sijoitettavat varat sijoitetaan kassahallinnan kannalta tarkoituksenmukaisesti. Sijoitustoiminnassa tulee huomioida maksuvalmius, luottokelpoisuus ja sijoitusten tuotto. Omaisuuslajijakaumalla voidaan hallita riskitasoa hajauttamalla varoja omaisuuslajien välillä ja sisällä. Omaisuuslajeja ovat korkosijoitukset, osakesijoitukset ja muut sijoitukset.

Sijoitussalkulle määritellään tuottotavoitteet ja hyväksytyn riskitason pohjalta neutraaliallokaatio. Omaisuuslajeittain on määriteltä myös vaihteluvälit. Allokaatio on sijoitusten jakauma, jossa sijoitusten tuottoriskisuhde oletetaan olevan optimissaan. Allokaatiossa huomioidaan pitkän aikavälin sijoitustoiminnan tavoitteet. Allokaation vaihteluväli tuo mahdollisuuden poiketa normaali-allokaatiosta tilanteissa, joissa markkinatilanteet vaihtelevat.

Alla olevassa taulukossa on jaoteltu omaisuuslajit, niiden neutraaliallokaatio ja omaisuuslajien vaihteluvälit.

Omaisuuslaji	Neutraaliallokaatio	Vaihteluväli
Korkosijoitukset	50 %	35 -100 %
Osakesijoitukset	40 %	0-50 %
Muut sijoitukset	10 %	0-20 %

Pääpaino sijoittamisessa on korkosijoituksissa. Korkosijoitusten vuotuinen arvovaihtelu on normaalioloissa vähäistä. Osakesijoituksista tuotto on pitkän aikavälin tarkastelussa ollut parempi kuin korkosijoituksissa. Muita sijoituksia hyödynnetään markkinatilanteen mukaisesti, mahdollisuutena hajauttaa sijoituksia. Muiden sijoitusten instrumentteina ovat esimerkiksi kiinteistö-, metsä- ja pääomasijoitukset.

Lahjoitusrahastojen sijoitukset voivat poiketa yllä olevasta omaisuuslajijakaumasta lahjakirjan tai testamentin erityisehtojen perusteella. Myös poikkeuksellisessa markkinatilanteessa voidaan poiketa määritellyistä rajoista.

4.1.1 Sijoitusinstrumentit

Sallittuja sijoituskohteita ovat

- Korkosijoitukset
 - Rahamarkkinasijoitukset: pankkitilit, pankkitalletukset, raha-markkinarahastot ja muut rahamarkkinainstrumentit kuten sijoitus- ja yritystodistukset
 - Korkosijoitukset voidaan toteuttaa rahastosijoituksina tai suorina sijoituksina: esimerkiksi suomalaisten tai eurooppalaisten yritysten ja valtion liikkeelle laskemat euromääräiset lainat, kehittyvien markkinoiden lainat rahastomuotoisena ja vakuutusyhtiöiden peruskorkoiset kapitalisaatiosopimukset
- Osakesijoitukset
 - Rahastomuotoiset osakesijoitukset
 - Suorat sijoitukset kotimaisiin julkisesti noteerattuihin yhtiöihin
- Muut sijoitukset
 - Toteutetaan rahastomuotoisina tai voitonjakolainarakenteella: kohteina esimerkiksi pääomasijoitukset, yksityiset lainat, kiinteistörahastot, hyödykerahastot, metsä, raaka-aineet tai muut vaihtoehtoiset sijoitukset
 - Ei valuuttasijoituksia

4.2 Toimialasijoittamisen periaatteet

Toimialasijoittaminen tarkoittaa oman tai vieraan pääoman ehtoisia sijoituksia yhteisöihin, jotka huolehtivat kunnan tehtävistä ja tukevat kunnan toimintaa. Toimialaan liittyvällä sijoittamisella edistetään kunnan tehtäviin kuuluvia päämääriä, joita voivat olla esimerkiksi kunnan palvelutuotannon järjestäminen, asuntotuotannon tukeminen, elinkeinorakenteen muutoksen edistäminen tai työllisyyden turvaaminen. Sijoituskohteeksi valittavalla toimialalla voi olla kunnalle yhteiskunnallista, taloudellista tai strategista merkitystä. Sijoituskohteen toimiala tai toimintatavat eivät voi olla ristiriidassa kunnan yhteiskunnallisten velvoitteiden ja periaatteiden kanssa. Tapauskohtaisesti arvioidaan, onko yhtiöjärjestyksessä toiminta määritelty siten, että sijoittaminen yhtiöön kuuluu kunnan toimialaan.

Toimialasijoitukset ovat pääsääntöisesti pääomasijoituksia yhteisöihin sekä investointien rahoitukseen tarkoitettuja antolainoja. Toimialasijoitus voi olla myös vaihtovelkakirjan muodossa tai sijoitus yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Yleistä tuottovaatimusta ei kunnan toimialasijoituksille aseteta, vaan tuottotavoite määritellään kohteittain. Sijoituksen reaaliarvon säilyttäminen on yleinen vähimmäistavoite. Toimialasijoituksen tuottotavoitteesta päättää kunnanhallitus erikseen sijoituspäätöksen yhteydessä.

Ennen toimialasijoituspäätöksen tekemistä tulee suorittaa riskienarviointi kohteena olevasta toimialasta, yhteisöstä ja hankkeesta. Kunta voi tarvittaessa pyytää ulkopuolisen arvion riskeistä.

Välittömältä pääomariskiltä kunta voi suojautua vaatimalla toimialasijoitukselle pankkitakauksen tai muun likvidin vakuuden. Välitöntä suojaamista on myös sijoituksen arvon ja tuoton jatkuva ja ajantasainen seuranta. Välillistä suojautumista on määäämisvällan hankkiminen sijoituskohteena olevassa yhteisössä.

4.2 Varainhoito

Sijoitusvaroja hoidetaan itse tai varojen hoidossa voidaan käyttää varainhoitajien palveluja. Varojen hoito voidaan antaa yhden tai useamman varainhoitajan hoidettavaksi. Varainhoitopalvelut kilpailutetaan tarvittaessa. Varainhoidossa pyritään maksimoimaan tuotto, huomioiden sovittu riskitaso. Palvelun tuottajan tulee hoitaa kunnan varoja hyväksytyjen varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti.

5. Rahoituksen ja sijoitusten raportointi

Pyhännän kunnan varainhankinnan, lainasalkun ja sijoitusten kokonaistilanne raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä kunnanhallitukselle ja valtuustolle.

6. Voimaantulo

Nämä Pyhännän kunnan varallisuudenhoidon ja sijoitustoiminnan periaatteet astuvat voimaan 1.4.2026.